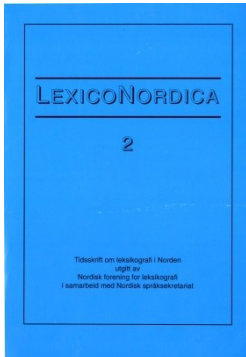

LexicoNordica

Titel:	Har ord hoder? Litt om sammensetninger og deres bøyning	
Forfatter:	Hans-Olav Enger	
Kilde:	LexicoNordica 2, 1995, s. 33-42	
URL:	http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive	

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre LexicoNordica (1-16) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Hans-Olav Enger

Har ord hoder? Litt om sammensetninger og deres bøyning¹

One approach to compounds is to analyse them as containing "heads" (Williams 1981). This approach entails substantial problems (as is shown with Norwegian examples), and should probably be rejected. Speakers do not necessarily notice the connection between a compound and the corresponding simplex. This is probably the reason why a compound can acquire a different inflection from the simplex. Lexicographers may be well advised to list morphological information both for the compound and for the simplex, at least in bilingual dictionaries.

Innledning

Det er en velkjent observasjon at sammensetninger gjerne bøyes på samme vis som sisteleddet. Ivar Aasen (1965:230f) sier for eksempel at

fra Formens Side er det sluttende Ord [i sammensetninger, HOE] altid at ansee som Hovedordet, da nemlig dette altid beholder sit Klassemærke og sin Bøining ligefuldt i den sammensatte Stilling, som naar det staar alene. Hvis dette Ord f.Ex. er et Substantiv, da bliver det sammensatte Ord ogsaa Subst. med samme Kjøen og samme Bøiningsformer, som om det sidste Ord stod i eenlig Stilling.

For å ta et eksempel: Det norske substantivet *vin* har genus maskulinum. Etter det Aasen sier, er det da rimelig at sammensetninger som *hvitvin*, *rødvin*, *rosévin* også har genus maskulinum. Leksikografer utnytter denne idéen til sitt bruk: Mange ordbøker unnlater å føre opp genus på sammensetninger som *rosévin*, vel ut fra det resonnementet at genus i slike tilfeller er prediktabelt.

Lignende forhold gjelder for avledningsendelser; elementer som ikke egentlig er ord: For eksempel er det slik i min østnorske dialekt at substantiver som ender på *-het*, er hunkjønn. Mange av oss husker fra tysktimene hvordan slike forhold kunne utnyttes når en lærte fremmedspråk: Vi ble for eksempel fortalt at alle tyske substantiv som endte på *-heit*, *-keit*, *-schaft* og *-ung* var hunkjønn.

¹ Takk til Kristin Bakken, Ruth Vatvedt Fjeld og Dag Gundersen, som har lest og kommentert et tidligere utkast. Takk også til Andrew Carstairs-McCarthy og Rolf Theil Endresen for gode idéer. Og takk til deltakerne ved symposiet om grammatikk i nordiske bilingvale ordbøker (Schæffergården 18. og 19. februar 1995), for nyttig og lærerik diskusjon. For feil og mangler svarer undertegnede, som ikke har fulgt alle gode råd.

Den amerikanske lingvisten Edwin Williams trekker mange teoretiske følger av dette. Williams (1981) vil regne med at i et ord som *rødvin* er det *vin* som er "hodet", som han kaller det (jf Aasens "Hovedord"). Tesen er så at det er hodets egenskaper som avgjør sammensetningas egenskaper, og at hodet alltid er å finne lengst til høyre i ordet. Dette kalles "The Right-Hand Head Rule", som her vil bli oversatt med "Hodet-til-høyre-regelen".

Genus er bare ett eksempel på hva hoder kan styre. Hoder kan også styre klassetilhørighet i verbbygging: Ettersom *se* er et sterkt verb, vil også *overse* være et sterkt verb.

Begrepet "hode" har lenge vært brukt i syntaksen. Williams forsøker å overføre det til morfologien, vel ut fra tanken om at morfologi og syntaks har mange viktige fellestrekk. Enda om en har snakket om hoder innafor morfologien iallfall siden Bloomfield (1933:235), er Williams en av de amerikanske forskerne som har trukket dette lengst.²

Ord har neppe hoder

I mange tilfeller gir den framgangsmåten som er skissert over, gode resultater, men den er kontroversiell. Hodet-til-høyre-regelen er åpenbart ikke universelt gyldig, men det trenger vi ikke gå inn på her. Det er kanskje mer interessant at det fins unntak til og med i engelsk (jf Bauer 1990). Etter mitt syn er tanken om at ord har hoder, og at hodene bestemmer sammensetningers bøyning, i det hele tatt problematisk. Det er både empiriske og teoretiske grunner til dette.

Vi skal se på de empiriske vanskene først, og da vender vi tilbake til eksempelet *vin*. Som sagt er *vin* et hankjønnsord, og det er også de fleste sammensetninger som ender på *-vin*. Men ikke alle; substantivet *brennevin* er faktisk nøytrum. Dette eksempelet taler mot Williams' tilnæringsmåte. Så hva gjør vi da?

En mulig strategi, foreslått av Kiparsky (1982:139), er å anta at alle sammensetninger "egentlig" er endosentriske. Endosentriske er slike sammensetninger som har en kjerne – et hode. Og det store flertal av sammensetninger, både i engelsk og norsk, er jo vitterlig endosentriske. De tilsynelatende eksosentriske sammensetningene vil Kiparsky så gjøre greie for ved å postulere at de har en avledningsendelse null, Ø, og at det er dette null-morfemet som er hode i sammensetninga. I eksempelet *brennevin* er det dermed Ø som sørger for at ordet blir nøytrum. Også *brennevin* blir dermed en endosentrisk

² Williams er likevel langt fra den eneste som har tenkt i slike baner. Det er bare praktiske grunner til at jeg fokuserer på hans variant av 'ordsyntaks'. En utmerket skisse av ordsyntaksteori anvendt på nordisk materiale gir Josefsson (1995).

sammensetning, som blir analysert som *brenne + vin + Ø*. (Williams 1981 tyr til lignende grep.)

Denne strategien har etter mitt syn neppe noe for seg. Kiparsky foreslår nemlig ikke noen uavhengig evidens for å regne med Ø. Det eneste grunnlaget vi har for å postulere en avledningsendelse null i et ord som *brennevin*, er da at dette substantivet har genus nøytrum. Om null så i neste omgang skal "forklare" at *brennevin* er nøytrum, står vi overfor et skoleeksempel på en ringslutning. (Jf Anderson 1992:312: "In the absence of positive evidence in favor of these Ø-suffixes in each case, however, the ultimate effect of this move is to render the claim of the 'right-hand head rule' completely vacuous.") Null-morfemer er dessuten teoretisk problematiske (jf f eks Matthews 1991, Enger 1993). Om vi vender tilbake til *brennevin*: Hvorfor skal Ø gi akkurat intetkjønn? Hvorfor ikke like gjerne hunkjønn? Det påståtte null-morfemet hjelper oss lite, det jeg kan se.

Noe av den samme kritikken kan en rette mot et forslag om å si at sammensetninger kan miste "unntakstrekkene" (exception features) til de tilsvarende simpleksene. Dette er hva Jensen (1990:10) oppgir som gjeldende lære. Ut fra Jensens forslag vil for eksempel forskjellen i norsk mellom *fare* (sterkt verb) og *erfare* (svakt verb) forklares med at det svake verbet har mistet unntakstrekket som det sterke har. Igjen står vi overfor et sirkelresonnement: Vi har ikke noe annet bevis på dette unntakstrekket og dets bortfall enn at de to verbene ter seg ulikt. Og at de to verbene ter seg ulikt, det visste vi fra før.

En annen tenkelig strategi er å si at det bare er ved endosentriske sammensetninger at hodet styrer sammensetningers bøyingsegenskaper. Da velger vi altså å se bort fra de eksosentriske sammensetningene. Men ulempene ved en slik argumentasjon er også innlysende: At endosentriske sammensetninger ter seg som et av leddene, er per definisjon sant, med andre ord tautologisk (jf Becker 1990).

Påstanden om at hoder styrer sammensetninger, får problemer med visse språkhistoriske endringer, slik Stump (1994) påpeker. Som eksempel kan vi ta gammalnorsk *fortelja* og *telja*. Disse to verbene bøyes likt i gammalnorsk, og dersom vi først vil regne med hoder, vil vi si at *telja* er hodet i *fortelja*. Da følger det at dersom *telja* skifter bøyingsklasse, bør også *fortelja* gjøre det. Denne prediksjonen holder likevel ikke stikk. Mange nordmenn sier nemlig *telte*, men *fortalte*.

Så langt har vi sett to innvendinger mot Williams' tilnæringsmåte; nemlig at eksosentriske sammensetninger blir et problem, og at språkhistoria ikke gir entydig støtte. Et tredje problem er at vi ikke har tilfredsstillende kriterier for når vi har å gjøre med samme morfem. Dette kan illustreres med et eksempel: På norsk har vi verbet *fare*, som er sterkt, og *erfare*, som er svakt. Slike eksempler skulle en ikke vente ut fra Williams' hypoteser, men en mulig måte å berge dem på, er å si at det ikke er "samme" *fare* i de to tilfellene. Men åssen veit vi det? Åssen veit vi om det er samme *vin* i *vin*, *rødvin* og *brennevin*?

Problemet høres banalt ut, men det er faktisk helt grunnleggende. Vi savner kriterier for når vi har å gjøre med samme morfem (jf Linell 1979 og Carstairs 1988). Vi ser likheter mellom *fare* og *erfare*, og ønsker å få fram det. Men innafor mange morfologiske modeller framstilles denne likheta ved hjelp av identitet. Likheta mellom *fare* og *erfare* beskrives dermed som at de har et morfem felles. Men dette kan umulig være eneste måten å gå fram på. I prinsippet kan vi se likheter mellom så mange ting; men derav følger det ikke at alle de tingene vi synes ligner hverandre, nødvendigvis inneholder identiske elementer.³

Hvorfor ter noen sammensetninger seg annerledes?

Så langt har artikkelen inneholdt mest destruktiv kritikk, men nå skal jeg prøve å være litt konstruktiv. En ting som synes klart, er at Aasen ikke har uttrykt seg helt dekkende i det sitatet som innledet artikkelen. Faktisk påpeker allerede Botin (1777:65) at det ikke alltid er tilfellet at sammensetninger bøyes som eller har samme genus som sisteleddet: "Ackt är Mascul. men Förackt är Neutr. Mål är Neutr. men Spannemål Mascul. Öre är Neutr. men Halföre Mascul.". Tilsvarende observasjoner gjør Løkke (1879:15): "*Sammensatte* Substantiver faa det Kjøn, som det sidste Ord i Sammensætningen har: [...] Anm. Af Undtagelser fra denne Regel er at mærke: en Tid – et Maaltid; en Rad – et Benrad [...] en Færd – et Folkefærd, et Gjenfærd [...] en Byrd – et Vidnesbyrd".

Dette er et sentralt problem for den som mener at ord har hoder, og at det er hodene som bestemmer ordenes bøyingssegenskaper. Dersom dette er ment å være en teoretisk påstand av den typen som kan etterprøves empirisk, står den svakt, fordi det fins moteksempler. Så svaret på spørsmålet i tittelen er negativt; ord har neppe hoder. I tillegg til de empiriske vanskene som er pekt på her, er det et stort problem at begrepet 'hode' har vært brukt nokså ullent. Laurie Bauer (1990:30) uttrykker dette elegant: "no generalization about heads in English morphology is going to remain tenable unless 'head' is delimited very specifically. Given the things that 'head' is supposed to do at the moment, we would not be much worse off without our heads."

Likevel er det altså også klart at flertalet av sammensetninger i norsk bøyes som sisteleddet. Det er en ukontroversiell deskriptiv observasjon. Spørsmålet blir da hvorfor de gjør det, og hvorfor et mindretal sammensetninger ikke bøyes som sisteleddet. Her skal vi bare tar for oss det siste spørsmålet. Hvorfor bøyes f eks *fare* og *erfare* ulikt?

³ Ta et banalt eksempel: I poesien heter det ofte at "min elskede er som en rose", men derav følger det på ingen måte at min elskede og rosen inneholder identiske elementer. Riktignok kan begge to virke skjønne, men de inneholder ikke dermed et element skjønnhet. Likhetsrelasjoner er nettopp relasjoner, og bør ikke reduseres til "ting".

Et interessant forslag er satt fram av Aage Hansen (1967:17): "I sammensætninger og afledninger hvor den tankemæssige kontakt med det tilsvarende stærke verbum er gået tabt, kan overgang til svag bøjning finde sted."⁴

Umiddelbart virker dette som en tiltalende idé, om vi tillater oss å forstå "tankemessig" som synonymt med "semantisk". Det er altså når den semantiske avstanden mellom simplekset og sammensetninga blir stor, at sammensetninga kan få egne bøyingssegenskaper. Om vi vender tilbake til eksemplene: Å *erfare* er ikke noen form for å *fare*, og *brennevin* er ikke en slags *vin*. Likeså er det vel mange som aldri tenker på at *fortelle* har noe med *telle* å gjøre. I disse eksemplene kan det se ut som semantikken kan ha spilt inn. Idéen om at betydning kan spille inn for bøyingssegenskaper, finner vi en viss støtte for hos Løkke (1879:9):

Et og samme Ord kan have begge Kjøen, Fælleskjøn, naar der betegnes en enkelt Gjenstand, og Intetkjøn, naar der betegnes en Samling af Gjenstandene, saaledes: en Raad (i Sammensætninger), f. Ex. en Statsraad, men: et Raad, f. Ex et Statsraad, et Byraad, Kongens Raad, d.e. Flerhed af Personer, der tilsammen udgjøre Raadet; en Militær, d.e. en Krigsmand, men: et Militær, Militæret, d.e. Krigsfolk, Krigsmænd [...]

Et opplagt problem er likevel hva vi mener med "stor semantisk avstand". Verbet *overvære* bøyes i norsk delvis ulikt *være*, men likevel ville nok mange mene at *overvære* er semantisk relatert til *være*.⁵ Et annet problem er at Hansen bare sier at overgang til svak bøyning kan finne sted under disse betingelsene. Og det spørs nok om stor semantisk avstand er tilstrekkelig grunn til skifte av bøyingskategori, eller om det bare er et nødvendig vilkår (jf Stump 1994). For å ta et eksempel: *Ølebrød* er ikke noe brød, men ei slags suppe. Likevel har ikke dette substantivet skiftet kjønn i norsk; det har intetkjønn, liksom simplekset *brød*. (I dansk er derimot *øllebrød* felleskjønn, og har dermed fjernet seg fra simplekset.)

Begrepet semantisk avstand medfører altså uløste problemer, og emnet krever mye mer forskning. Men vi har uansett kommet et stykke på veg. For utgangspunktet vårt var at alle sammensetninger skulle te seg som sisteleddet. Det står nå klart at dette utgangspunktet var ei forenkling; at visse sammensetninger ikke ter seg som sisteleddet, og at årsakene er uklare, men kan være semantiske. Det er da noe. Det hender til og med at vi er så heldige at vi kan oppdage denne prosessen mens den er i sving. Her er et eksempel fra *Nynorskordboka*:

⁴ Etter alt å dømme har faktisk *erfare* vært bøyd sterkt tidligere, både i dansk (jf ODS) og i norsk (jf Western 1975:323).

⁵ I realiteten er nok mange nordmenn svært usikre på åssen *overvære* bøyes; kanskje er paradigmet defekt for mange. Men dette problemet ser jeg bort fra her.

"**borgarskap** m1 (sær[eg] i tyd[ing] 1 og 2) el n1 (sær[eg] i tyd[ing] 3)". Her har vi et eksempel på at en sammensetning holder på å få særskilte bøyningsegenskaper, og at semantikk spiller inn.

Men for å gå til det prinsipielle: En viktig grunn til at sammensetninger kan få en annen bøyning enn "hodet", er at ord er ord. Sammensetninger kan leksikaliseres, like så vel som simplekser. Dermed kan sammensetningene få egenskaper som en ikke skulle vente seg ut fra sisteleddet. For å parafasere Aage Hansen, er grunnen til leksikalisering at talerne tenker på sammensetninga og tilsvarende simpleks som to forskjellige ord, som ikke har så mye med hverandre å gjøre. Slik Bauer (1992) peker på, har begrepet leksikalisering vært neglisjert innafor visse morfologiske teorier. En konsekvens av det blir at en får svært mye å gjøre greie for innafor en synkron morfologisk teori; etter Bauers syn **for** mye.

At leksikalisering har vært neglisjert innafor enkelte teorier, henger vel sammen med at begrepet leksikalisering er knyttet til begrepet "ord". Mange morfologer, kanskje særlig engelskspråklige, har ønsket å se morfemet som eneste morfologiske enhet. Men det bør de slutte med (jf f eks Matthews 1991, Anderson 1992 eller Enger 1993). Det er naturlig at for dem som ønsker å konsentrere seg om morfemet, og se ordintern struktur som mest mulig syntaktisk, er sammensetninger interessante. Sammensetninger er jo noe av det mest syntaktiske en finner innafor morfologien. Men denne tilnæringsmåten har ført til mange vansker innafor andre deler av morfologien, kanskje særlig bøyingsmorfologien. For "ordsyntaksfolk" som f eks Williams er det et sentralt problem at allomorfi fins; for å tale med Carstairs-McCarthy (1992:152): "For the time being, allomorphy remains for them something of an embarrassment."

Problemet med hoder bør ses i sammenheng med to andre problemer, som skal omtales kort her. Malmgren (1994) diskuterer sammensetninger, og viser at i en del sammensetninger i svensk er det uråd å predikere førsteleddets form. Det viser eksemplene *pepparkaka* – *pepparkaksdeg*; *rödbena* – *rödbeneägg*; *högmässa* – *högmässobesökare*; *vattenskida* – *vattenskidåkare*. Mens jeg har fokusert på problemer med sisteleddets bøyningsegenskaper, fokuserer altså Malmgren på førsteleddets form. Uansett, hvis sammensetninger bare var ordsyntaks, er det ikke slikt en skulle vente seg.

Et problem som ikke kan diskuteres utførlig her, men som likevel bør nevnes, er utviklinga av bøyningsegenskaper ved leksemer som spaltes opp.

For eksempel kan det gammalnorske sterke verbet *lata* 'la, late' brukes i en mengde betydninger, og fyller godt opp i ordbøkene. På et eller annet tidspunkt slutter likevel språkbrukerne å se sammenhengen mellom de mange funksjonene dette verbet har. I mitt språk heter det f eks å *la noen gjøre det*, som i *Kari lot Per ta oppvasken*. Men dette ordet har liten synkron sammenheng med å *late seg* 'dovne seg, ta det

med *ro'*, der elementet *-te* er beholdt; det heter da også *han lata seg* i preteritum (altså formelt forskjellig fra *lot*). Når den "tankemessige" forbindelsen er brutt, kan språkbrukerne finne nye grammatiske mønster, slik Aage Hansen antyder. Det gjelder da både ved sammen-setninger, og når ord blir spaltet opp.

Semantiske endringer går forut for formelle endringer. Det er egentlig ikke så rart: En "reint morfologisk" struktur fullstendig uten semantiske korrelater ville være merkelig. Morfologi har også med semantikk å gjøre.

Avslutning

Jeg skal forsøke å avslutte med en grammatisk moral og en leksikografisk moral.

Som grammatiker vil jeg konkludere som følger: Mange sammen-setninger bøyes som sisteleddet, men ikke alle. Sisteleddet styrer følgelig ikke nødvendigvis sammensetningers bøyning. Når sammen-setninger ter seg annerledes enn tilsvarende simpleks, har det trulig med semantikk å gjøre, men den nøyaktige sammenhengen her er ikke tilfredsstillende kartlagt. En tilnæringsmåte der en går ut fra at at ord har hoder, og at det er hodene som styrer ordenes bøyning, må likevel avvises, ettersom denne tilnæringsmåten er beheftet med store vansker, både teoretisk og praktisk.

Så langt grammatikken. Hva har så dette med leksikografi å gjøre? For det første vil jeg avvise spørsmålet; det er ikke gitt at grammatikk og leksikografi er to helt atskilte størrelser. Kromann (1994) mener at i siste halvdel av 20. hundreåret kan det se ut som grammatikk og leksikografi har gått hver sin veg.⁶ "Det er som om den lingvistiske strukturalisme har medvirket til at fjerne leksikografi og grammatikografi fra hinanden. Er der med strukturalismen gået et helhedssyn på sprog tabt?" (Kromann 1994:144) Det er fristende å si at det nå er teorier på markedet som i noen grad kan bøte på dette problemet. Innafor kognitiv grammatikk, som beskrevet av Langacker (1987), antar en for eksempel ikke at det er noe skarpt, teoretisk skille mellom grammatikk og leksikon. Det betyr ikke nødvendigvis at alle grammatikere skal bli leksikografer, eller omvendt, for det skillet er helst reint praktisk begrunnet. Derimot betyr det at den skarpe teoretiske distinksjonen mellom grammatikken og leksikon blir sett på som problematisk. Innafor amerikansk strukturalisme og generativ grammatikk har det jo ofte vært hevdet at i grammatikken finner en det regelmessige, mens leksikon bare er ei liste over uregelmessigheter (Bloomfield 1933) eller endatil et "fengsel" (diSciullo & Williams

⁶ Riktignok forstår Kromann ved "grammatikk" først og fremst semantikk og syntaks. Likevel skulle tankene hans ha en viss relevans her.

1987). Denne dikotomien har lenge vært god latin, men er mer omvistet nå. Kanskje kan altså det helhetssynet Kromann etterlyser, være på veg inn igjen. Her er det verdt å merke seg at begreper som "ord" og "paradigme" til en viss grad er blitt rehabilitert innafor den teoretiske morfologien; begreper som leksikografene har hatt nytte av hele tida.

Det er likevel to observasjoner som skulle ha særlig nytte for leksikografer. For det første: Det som er nyttig å gjøre i leksikografisk praksis, bør ikke uten videre oppfattes som teoretiske påstander i språkvitenskapen. Ingen leksikograf ville vel heller påstå det. Det er nyttig for leksikografen å kunne gå ut fra at flertalet av sammensetninger bøyes som sisteleddet, men derifra og til å hevde at alle sammensetninger bøyes som sisteleddet, trur jeg få leksikografer ville gå. I praksis vil alle leksikografer føre opp bøyingsmønster ved de sammensetningene som **ikke** bøyes som sisteleddet. Ingen norsk leksikograf vil unnlata å føre opp genus for *brennevin*. Så langt, så godt.

For det andre: Ettersom vi mangler kriterier for morfemidentitet, følger det også at brukere kan få problemer med å finne bøyingsmønster ved sammensetninger, ganske enkelt fordi de ikke nødvendigvis relaterer sammensetninga til simplekset. Det **kan** godt hende at de gjør det, men vi bør ikke uten videre ta det for gitt. "Moralen" må derfor bli at det er grunn til å være romslig med hensyn til bøyingsmønstre ved sammensetninger. Ta heller sjansen på å føre opp et bøyingsmønster for mye, enn et for lite. Uten å ha noen grundigere studier å vise til, vil jeg anta at det er flere som har bruk for grammatiske opplysninger ved bilingvale ordbøker enn ved monolingvale. Det kommer av at en gjerne kjenner sitt eget språks bøyning bedre enn andre språks bøyning. Hvilke morfologiske relasjoner en ser, varierer mellom individer (jf Davis 1992). Profesjonelle språkforskere, enten de er leksikografer eller lingvister, har lettere for å se relasjoner i ordbøkene enn det mange andre språkbrukere har. Undertegnede tenkte f. eks. aldri på at *telle* hadde noe med *fortelle* å gjøre før jeg hadde vært utsatt for ganske mye filologi. Dersom vi ønsker at ordbøkene skal være til nytte for dem som ikke er så lærde som oss, kan det derfor være tjenlig å oppgi bøyingsmønstre i stor monn, og ikke gå ut fra at språkbrukerne ser de sammenhengene som for oss er sjølsagte. For eksempel kan det i ei bilingval ordbok være formålstjenlig å angi genus også ved *rødvin*. For oss språkforskere virker det fullstendig overflødig; vi ser forbindelsen til *vin*. Men det er det ikke sikkert at ordboksbrukerne gjør. Språkbrukerne er jo en kontinuerlig kilde til skuffelse for oss grammatikere og leksikografer; de trenger stundom hjelp til å se sammenhenger mellom ord, – og de ser ut til å klare seg godt uten hoder.

Litteratur

- Anderson, Stephen R 1992. *A-morphous morphology*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bauer, Laurie 1990. Be-heading the word. I: *Journal of Linguistics* 26, 1–31.
- Bauer, Laurie 1992. Lexicalization and level ordering. I: *Linguistics* 30, 561–568.
- Bloomfield, Leonard 1933. *Language*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Botin, Anders af 1777. *Svenska språket i tal och skrift*. Stockholm: Kgl. Ordens-tryckeriet.
- Becker, Thomas 1990. Do words have heads? I: *Acta Linguistica Hungarica*, 5–17.
- Carstairs, Andrew 1988. Some implications of phonologically conditioned suppletion. I: *Yearbook of Morphology*, 67–94.
- Carstairs-McCarthy, Andrew 1992. *Current morphology*. London: Routledge.
- Davis, Hayley G 1992. Drawing the Morphological Line. I Wolf, George (utg): *New Departures in Linguistics*. New York og London: Garland Publishers.
- Enger, Hans-Olav 1993. Morfemet i beskrivelsen av bøyningsmorfologien til norrøne substantiv – utfordring eller hindring? I: *Maal og Minne*, 12–27.
- Garde, Anna og Pia Jarvad (utg) 1994: *Nordiske studier i leksikografi II* (Skrifter udgivet av Nordisk Forening for Leksikografi. Skrift nr 2). København: Foreningen af Leksikografer i Danmark.
- Hansen, Aage 1967. *Moderne Dansk, III: Sprogbeskrivelse*. København: Grafisk forlag.
- Jensen, John T 1990. *Morphology*. Amsterdam og Philadelphia: John Benjamins.
- Josefsson, Gunlög 1995. The role of word classes in word formation: On the formation of Swedish nouns. Foredrag ved den 15. skandinaviske konferansen i lingvistik, Oslo, 13. januar 1995.
- Kiparsky, Paul 1982. From Cyclic Phonology to Lexical Phonology. I: Harry van der Hulst og Norval Smith (utg): *The structure of phonological representations (part I)*. Dordrecht: Foris, 131–175.
- Kromann, Hans-Peder 1994. Grammatiske informationer i ordbøger. I Garde og Jarvad, 143–151.
- Langacker, Ronald W 1987. *Foundations of Cognitive Grammar, vol I: Theoretical Prerequisites*. Stanford: Stanford University Press.
- Linell, Per 1979. *Psychological Reality in Phonology*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Løkke, Jakob 1879. *Modersmaalets Grammatik til Skolebrug*. 7. utgave. Kristiania: J W Cappelen's forlag.

- Malmgren, Sven-Göran 1994. Sammansättningsmorfologi och lexikografi. I Garde og Jarvad, 179–184.
- Matthews, Peter Hugoe 1991. *Morphology*. 2. utgave. Cambridge: Cambridge University Press.
- diSciullo, Anna-Maria og Edwin Williams 1987. *On the definition of word*. Cambridge, Mass: MIT Press.
- Stump, Gregory T 1994. The Uniformity of Head Marking in Inflectional Morphology. I: *Yearbook of Morphology*.
- Western, August 1975 [1921]. *Norsk Riksmåls-grammatikk*. Oslo: Aschehoug.
- Williams, Edwin 1981. On the notions 'lexically related' and 'head of a word'. I: *Linguistic Inquiry* 12, 245–274.
- Aasen, Ivar 1965 [1864]. *Norsk Grammatik*. Oslo: Universitetsforlaget.